הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן שכה

מְצָוָה כְּגוֹן סְעוּדַת בְּרִית מִילָה אוֹ לְצָרָךְ בְּרָכַת הַמּוֹצִיא, יֵשׁ לִסְמֹךְ (יט) עַל הַמַּתִּירִים. הַגָּה: אֲבָל אָסוּר (כ) לִתֵּן לוֹ מָעוֹת מֵעֶרֶב שַׁבָּת וְשִׁיְּתֵן לוֹ הַפֹּת בְּשַׁבָּת, דְּאָז אַדַּעְתָּא דְּיִשְׂרָאֵל קָא עָבֵיד (רבינו ירוחם נמ"י יג) חלק ח'): ה אֵינוֹ יְהוּדִי (כא) שֶׁצָּד דָּגִים, (כב) אוֹ לִקֵּט פֵּרוֹת לְעַצְמוֹ, (כג) אֲסוּרִים (מ) לְיִשְׂרָאֵל. (כד) וַאֲפִלּוּ (ט) סָפֵק אִם לִקְּטָן אוֹ צָדָן הַיּוֹם אֲסוּרִים בּוֹ בַּיּוֹם, אֲבָל (כה) לָעֶרֶב מֻתָּרִים מִיָּד, אֲפִלּוּ אִם וַדַּאי לִקְּטָן וְצָדָן הַיּוֹם: ו (כו) מִאִם לִקֵּט וְצָד בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל, נאוֹ (כז) בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל וְאֵינוֹ יְהוּדִי, (כח) צָרִיךְ לְהַמְתִּין לָעֶרֶב (כט) בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ: ז (ל) סְפֵק אִם לִקְּטָן בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל, אוֹ שֶׁיִּדּוֹעַ שֶׁלִּקְּטָן בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל (לא) וְאֵין יָדוּעַ אִם נִלְקְטוּ הַיּוֹם אִם לָאו, (לב) אֲסוּרִים בּוֹ בַּיּוֹם, עוְלָעֶרֶב בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ,

כ"ד (ע"א) בְּרִיתָא וּכְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. ע הָרַי"ף (סה.).

כ טוּר בְּשֵׁם סֵפֶר הַמַּצְוֹת (סמ"ג לאוין סה שרשי וענפי מלאכות) שֶׁיֵּשׁ אוֹסְרִין וְכֵן פְּסָקוֹ הַשּׁוּר וְרַבֵּנוּ תָּם (הר"ד בספר התרומה סי' רמז, ע"ש) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים. ל שָׁם (בטור). מ בְּיצָה כ"ד (ע"ב) וְעַיְרוּבִין (ס.). נ סמ"ג (שם) וּתְרוּמָה (סי' רמט). ס בְּיצָה

בַּאֵר הֵיטֵב

בִּכְפָר יְחִידִי שֶׁאֵי אֶפְשָׁר לְהַשְׁאִיל מֵחֲבֵרוֹ, בַּ"ח (ס"ג). וְכָתַב הַתַּשְׁבֵּ"ץ (ח"א סי' מד) וַאֲפִלּוּ פַּת בַּעַל הַבַּיִת שֶׁאָסוּר בְּחֹל, מֵתֵר בְּשַׁבָּת כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְעַנֶּה, עַיֵּן סִימָן רמ"ב (סק"ג) מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי שָׁם: ה (מ) לְיִשְׂרָאֵל. אֲפִלּוּ לְדַעַת הַמַּתִּירִין בְּפַת הַנָּאֳפֶה בְּשַׁבָּת בְּסָעִיף ד', הַיְינוּ בַּאֲפִיָּה וּבְשׁוּל דְּמִיֵּדַע יָדְעֵי בַּלֵּי עָלְמָא, דְּאֵין לְךָ מְלָאכוֹת חֲמוּרוֹת מֵהֶם וְלֹא אָתֵי לְמֶעְבַּד בְּיָדַיִם, מַה שֶּׁאֵין כֵּן צְדִידַת דָּגִים וּלְקִיטַת פֵּרוֹת לֹא מְשֻׁמַּע לְאִינָשֵׁי שֶׁהוּא מְלָאכָה כָּל כָּךְ, וְאֵיכָא לְמִיגְזַר שְׁמָא יַעֲשֶׂה בְּיָדַיִו: (ט) סָפֵק. וְנִרְאֶה לִי אִם הֵבִיא הָאֵינוֹ יְהוּדִי לְיִשְׂרָאֵל פַּת חַם בְּשַׁבָּת, דַּאי אַדַּעְתָּא דְּיִשְׂרָאֵל אֲפָה אוֹתוֹ, מֻגָּן אַבְרָהָם (ס"ק יג), וְעַיֵּן סָעִיף י"א:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

וְרַבּוֹתֵי הַגְּאוֹנִים מִחוּ בְּמִי שֶׁהָיָה רוֹצֶה לְהַתִּיר קְטָנִיּוֹת קְלוּיִים בְּמַחֲבַת אֵינוֹ יְהוּדִי בְּשַׁבָּת, וְכֵן כָּתַב בְּשִׁירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט סק"א), וַאֲפִלּוּ בְּחֹל יֵשׁ חֲשָׁשׁ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּהֲלָכוֹת קְטַנּוֹת (ח"א סי' ט), וְכֵן בְּפָנִים מְאִירוֹת חֵלֶק ב' סִימָן ס"ב הוֹסִיף טְעָמִים לְאִסּוּר, עַיֵּן שָׁם, וְכֵן בְּשׁוּ"ת מִקּוֹר בְּרוּךְ קָטָן סִימָן ב' אוֹסֵר אֲפִלּוּ הַקָּאנְ"ו וְהַשַּׁיְי"א בְּמַיִם רוֹתְחִין, וְיִשְׁפּוֹךְ עֲלֵיהֶם מְעַט בְּשַׁבָּת מֵהַמְחֻמָּין שֶׁל הָאֵינוֹ יְהוּדִי, עַיֵּן שָׁם. וְגַם כָּתַב שֶׁיֵּשׁ מְצַוִּים לְשַׁפְחוֹת לְהַסִּיק הַתַּנּוּר אַף שֶׁאֵין קְרִירוּת, רַק בְּשֶׁכֵּיל הַקָּאנְ"ו וְעַיַּי"א הוּא אִסּוּר, עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שָׁדַר בַּכְּפָר יְחִידִי, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לִשְׁאֹל פַּת מֵחֲבֵרוֹ [אַחֲרוֹנִים]: (יט) עַל הַמַּתִּירִין. וּמִכָּל מָקוֹם יֵזֶהֵר שֶׁלֹּא לִקְרֹא אוֹתוֹ לְבֵיתוֹ לִפְרֹעַ לוֹ דָּמָיו דְּהָוֵי מִקַּח וּמִמְכָּר, וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן שכ"ג סָעִיף ד' [וַרַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב יב ח"ח) הוֹבָא בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה ואדוני אבי)]: (כ) לִתֵּן לוֹ מָעוֹת וְכוּ'. דְּזֶה אָסוּר לִדְבָרֵי הַכֹּל וַאֲפִלּוּ לְצָרָךְ מִצְוָה: ה (כא) שֶׁצָּד דָּגִים וְכוּ'. וּבְזֶה כָּלֵי עָלְמָא מוֹדוּ דְּאָסוּר, (כב) מִשּׁוּם דְּהוּא וַדַּאי מְקָצֶה שֶׁנִּצּוֹדוּ בְּשַׁבָּת וְלֹא הָיוּ מְזֻמָּנִים מֵאֶתְמוֹל, [וְכָל שֶׁכֵּן הָאוֹסְרִין גַּם בְּפַת בְּסָעִיף ד'], וְלָאו דַּוְקָא שֶׁצָּדָן אֵינוֹ יְהוּדִי, (כד) דְּהוּא הַדִּין אִם נִצּוֹדוּ מֵאֶלֵּיהֶן בְּשַׁבָּת בְּהַמְצוּדָה שֶׁפָּרְסוּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת: (כב) אוֹ לִקֵּט פֵּרוֹת. גַּם כֵּן (כה) מִשּׁוּם מְקֻצֶּה דִּמְחַבְּרִין הָיוּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, (כו) וְגַם דְּגָזְרִינַן בָּזֶה שֶׁמָּא יַעֲלֶה וְיִתְלֹשׁ, כְּמוֹ שֶׁגָּזְרוּ עַל פֵּרוֹת הַנּוֹשְׁרִין בְּשַׁבָּת כְּדִלְעֵיל בְּסִימָן שכ"ב (ס"ג), [מִשּׁוּם דְּאָדָם (מז) לְהוֹט אַחֲרֵיהֶן, וְגַם בְּקַל הוּא לְתוֹלְשָׁן], וְהוּא הַדִּין כָּאן שֶׁנִּתְלְשׁוּ עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי, דְּלֹא גְּרִיעִי (כמ) דְּשַׁנְיֵהֶן נִתְלְשׁוּ שֶׁלֹּא עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל: (כג) אֲסוּרִים לְיִשְׂרָאֵל. בֵּין בַּאֲכִילָה (כט) בֵּין בְּטֻלְטוּל: (כד) וַאֲפִלּוּ סָפֵק. דְּסָפֵק מוּכָן אָסוּר, וַאֲפִלּוּ הַמַּתִּירִין לְקַמָּן בְּסָעִיף ז' בְּסָפֵק לְעִנְיַן מוֹצָאֵי שַׁבָּת, בָּזֶה מוֹדוּ וּכְדִלְקַמָּה (ס"ק לג), וְדַוְקָא בְּסָפֵק הוּא דְּאָסוּר דְּתָלִינַן דִּבּוֹ בְּיוֹם נִצּוֹדוּ וְנִתְלְשׁוּ, אֲבָל אִם נִכַּר דְּנִתְלְשׁוּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת כְּגוֹן פֵּרוֹת שֶׁנִּכְמְשׁוּ, וְכֵן בְּדָגִים בְּכָהֲאי גַּוְנָא שָׁרֵי, וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן תקט"ו עַיֵּן שָׁם בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש רבינו אבל): (כה) לָעֶרֶב מֻתָּרִין מִיָּד. דְּדַוְקָא כְּשֶׁעָשָׂה הַמְּלָאכָה בְּשַׁבָּת לְאֶסֹר בָּעֶרֶב עַד כְּדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ כְּדִלְקַמָּה בַּסָּעִיף שֶׁאַחַר זֶה, אֲבָל כְּשֶׁעָשָׂה לְצַעַת לֹא שַׁיָּךְ לְמִגְזַר [אַחֲרוֹנִים]: ו (כו) אִם לִקֵּט וְצָד. וְהוּא הַדִּין בְּכָל הַמְּלָאכוֹת דְּאוֹרַיְתָא שֶׁעָשָׂה הָאֵינוֹ יְהוּדִי בְּשַׁבָּת בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל, וַאֲפִלּוּ עָשָׂה מַעֲצָמוֹ בְּלֹא צִוּוּי הַיִּשְׂרָאֵל כְּדִלְקַמָּן בְּסִימָן תקט"ו, עַיֵּן שָׁם בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה גו"ר): (כז) בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל וְאֵינוֹ יְהוּדִי. כְּגוֹן שֶׁהָיָה מֻחָזָה יִשְׂרָאֵל וְאֵינָם יְהוּדִים, אוֹ בְּיִדּוּעַ שֶׁגַּם לְיִשְׂרָאֵל צָד וְלִקֵּט, אַף דְּהָרוֹב הָיוּ אֵינָם יְהוּדִים, [מִלְקַמָּן סִימָן תקט"ו סָעִיף ו' בַּהַגָּ"ה וְעַיֵּן בְּמַה שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל סִימָן רע"ו בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה ואם)]: (כח) צָרִיךְ

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ד"ה משתמש) וַהֲבִיאוֹ הַסֵּ"ז (סק"ד), וְאַלְיָה רַבָּה (סק"י), וְהַגְּרַ"א לְעֵיל בְּסָעִיף ד' דְּזֶהוּ טַעַם הַמַּתִּירִין בְּסָעִיף ד' דְּלֹא דָּמֵי לְפֵרוֹת הַנּוֹשְׁרִין דִּבְקַל לְתָלְשָׁן, וְגַם מְשׁוּם דְּאָדָם מִתְאַוֶּה לָהֶן. וּלְהָאוֹסְרִים גַּם שָׁם פָּשׁוּט דְּאָסוּר בָּזֶה גַּם כֵּן: (כמ) טוּר, וּכְעֵין זֶה הוֹא בְּרַשְׁ"א (קכב. ד"ה גמרא הא) הוֹבָא בְּהַגְּרַ"א בַּסָּעִיף הַקּוֹדֵם, עַיֵּן שָׁם: (כמ) הַגְּרַ"א מִגְּמָרָא בְּיצָה כ"ד (ע"ב), וְכֵן הוֹא לְקַמָּן סִימָן תקט"ו סָעִיף ב', וְכֵן מַשְׁמַע מִסָּעִיף ח': ו (נ) פָּשׁוּט לְקַמָּן סִימָן תקט"ו סָעִיף א': (נ) רַשְׁ"י (ביצה כד: ד"ה ולעדר) וְרַ"ן (שם יג. ד"ה אבל מ"מ): (נב) תּוֹסְפוֹת (שם כד: ד"ה ולעדר) וְרַמְבַּ"ם (פ"ו ה"ח) וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים: ז (נג) מֻגָּן אַבְרָהָם לְקַמָּן סִימָן תקט"ו (ס"ק יב) וְהֵבִיאוֹ תּוֹסָפוֹת שַׁבָּת (ס"ק טז) בְּסִימָן זֶה: (נד) מֻגָּן אַבְרָהָם לְקַמָּן סִימָן (תי"ז) [תצ"ז] (סק"ג), וְכֵן מוּכָח מֵהַגְּרַ"א לְדַעַת הָאוֹסְרִים, וְכֵן כָּתַב בְּחַיֵּי אָדָם (ח"ב כלל סג ס"ב) וְהַגְּרַ"ז (ס"י), וּלְפִי זֶה לְהַפּוֹסְקִים בְּסִימָן תצ"ה (ס"ד) דְּלַיִת לְהוּ נוֹלָד מֻתָּר בְּאֹפֶן זֶה לְטַעַם זֶה: ה (כב) בֵּית יוֹסֵף (ד"ה גור שצד) וְהַגְּרַ"א מִסּוּגְיָא דְּבֵיצָה כ"ד (ע"ב) וְעַיְרוּבִין מ' (ע"א), וְכֵן הוּא פָּשׁוּט בְּכָל הַפּוֹסְקִים, וְלָכֵן כְּלֵי עָלְמָא מוֹדוּ בָּזֶה וְאֵין צָרִיךְ לְטַעַם הַשַּׁ"ז (סק"ד): (כג) מִשְׁנָה בְּיצָה (כד.): (כמ) בֵּית יוֹסֵף (ד"ה פת) דְּאָסוּר אַף לְדַעַת הַמַּתִּירִין, וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה עַל הָרֹא"ש (ביצה פ"ג סי' יז) עַיֵּן בַּ"ח (ס"ג), וּמְבֹאָר בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת דְּפֵרוֹת מֻחְבָּרִין מִקַּיָּן הַן: (כו) וְנִמְקָא מִינָּהּ מִשּׁוּם זֶה בְּאוֹתָן פֵּרוֹת הַמּוּכָנִים לְתָלֹשׁ וְהָיָה דַּעַת הָאֵינוֹ יְהוּדִי עֲלֵיהֶן מֵעֶרֶב שַׁבָּת, דְּאֵין אָסוּרִין מִשּׁוּם מְקֻצֶּה וְכָמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת (ביצה ג. ד"ה גוזה, ע"ש) וְרַמְבַּ"ן בְּמִלְחָמוֹת פֶּרֶק אֵין צָדְרִין (שם יג. ד"ה אמר הכותב ארקפתא), אֲפִלּוּ הָכִי אָסוּר מִטַּעַם זֶה, וְגַם בְּטַעַם זֶה לְחוּד לֹא מְהַנֵּי לְעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת רֵישׁ בֵּיצָה (ג. ד"ה גוזה), עַיֵּן שָׁם: (מ) תּוֹסָפוֹת (ביצה כד. ד"ה גוזה),

עון והדר - Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן שכה

(לג) * [פ] וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּלָעֲרָב מֻתָּר מִיָּד: ח [צ] דָּבָר (לד) שֶׁאֵין בּוֹ חֲשָׁשׁ צִידָה וּמְחַבֵּר, אֶלָּא שֶׁהוּבָא מֵחוּץ לַתְּחוּם, אִם הֵבִיאוֹ הָאֵינוּ יְהוּדִי לְעַצְמוֹ, (לה) מֻתָּר אֲפִלּוּ בּוֹ בַּיּוֹם. [ק]וְאִם הֵבִיאוֹ בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל, (לו) מֻתָּר לְטַלְטֵל אֲפִלּוּ מִי שֶׁהוּבָא בִּשְׁבִילוֹ, (לז) אֲבָל לֶאֱכֹל אָסוּר בּוֹ בַּיּוֹם (לח) לְמִי (י) שֶׁהוּבָא בִּשְׁבִילוֹ, [ר]וְלָעֲרָב (יא) (לט) בִּכְדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ. הַגָּהּ: (מ) וְיֵשׁ אוֹמְרִים (יב) דְּאֵין הַלַּיְלָה עוֹלָה מִן הַחֶשְׁבּוֹן, רַק צָרִיךְ לְהַמְתִּין בְּיוֹם רִאשׁוֹן בִּכְדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ (סמ"ק ומרדכי סוף פרק כל כתבי (פע"ז סי' מט))(*). (מא) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּלְמִי שֶׁהוּבָא

(*) בדרכי משה (אות ז) הביא זה בשם הסמ"ג (לאוין סה) והמרדכי (שם) שהסתפקו בדבר זה, ולא הכריע שם. ובסמ"ק (מצוה קצד בהגהות אות טו) הכריע בזה להקל דלא כרמ"א.

פ טור בְּשֵׁם סְמ"ג (שם).
צ מֻהָא דְּבִיצָה כ"ה (ע"א) וְעַיְרוּבִין (פ' [מ'] (ע"א).
ק שָׁם. ר רי"ף (בתשובה הובא בתמים דעים סי' קכב) וְהָרַ"ן (ביצה יג: ד"ה ופירוש) וְסְמ"ג (שם) וְהַמְּרַדְכַי (פע"ז סי' חט) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים.
ש רַ"י (ביצה כד: בתוס' ד"ה ולערב) וְכֵן פָּסַק הָרא"ש (שם פ"ג סי' ב).

בַּאֵר הֵיטֵב

ח (י) שֶׁהוּבָא. וְאִם הֵבִיאוֹ לִשְׁנַיִם, אֲסוּרִין לְהַתְחִיל, כְּנֶגֶד הַגְּדוֹלָה (הגה"ט). וּמַתַּר לְמִכּר לְמִי שֶׁלֹּא הוּבָא בִּשְׁבִילוֹ בְּלִי רְוָח, אִם לֹא כְּנֶגֶד לָקְחוֹ, וְאִם כֵּן אָסוּר, (שְׁרֵרִי) כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (שם), עַיֵּן שָׁם. וְאִם הוּבָא בְּסְפִינָה שָׁרִי, וְעַיֵּן סִימָן ת"ד (ס"א) וְסִימָן ת"ה (ס"ו) דְּאָסוּר לְהוֹצִיאָם חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת, אִם לֹא שֶׁהָיוּ מֻעָרָב שַׁבָּת בִּסְפִינָה וְלֹא הָיוּ בַּיַּבָּשָׁה, מֻגָּן אַבְרָהָם (ס"ק טו): (יא) בִּכְדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ. וְאֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין אֶלָּא בִּכְדֵי שֶׁשָּׁהָה הַמֵּבִיא בַּשַּׁבָּת, שֶׁאִם הֵבִיאוֹ רוֹכֵב עַל הַסּוּס אֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין כָּל כָּךְ [וְנִכְנַסְתָּ הַגְּדוֹלָה (הגב"י)]. וְנִרְאֶה לִי שֶׁאֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין אֶלָּא בִּכְדֵי שֶׁיָּכוֹל לִרְכֹּב בַּיּוֹם, בְּלֵילֵי שַׁבָּת וַדַּאי לֹא רָכַב, מֻגָּן אַבְרָהָם (ס"ק יז), עַיֵּן שָׁם: (יב) דְּאֵין הַלַּיְלָה. בְּמָרְדְּכַי סוֹף פֶּרֶק כָּל כְּתָבֵי (פט"ז סי' חט) נָתַן טַעַם לָזֶה, לְפִי שֶׁאֵין רְגִילוּת לְהָבִיא בְּלֵילָה מִמָּקוֹם רָחוֹק וכו', וּלְפִי זֶה דַּוְקָא שֶׁמֵּבִיא מֵחוּץ לַתְּחוּם הָרֵי חֲמִשָּׁה זוּ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּצִידַת דָּגִים וּלְקִיטַת פֵּרוֹת שֶׁהוּא בְּמָקוֹם קָרוֹב שֶׁפִּיר יוּכַל לְהָבִיא בְּלֵילָה, מְשׁוּם הָכִי כָּתַב רַמ"א כָּאן וְלֹא לָעֵיל בְּסָעִיף ז', ט"ז (סק"ו). וְהַיְנוּ שֶׁל שְׁלֹמָה

בֵּאוּר הֲלָכָה

מְנֻעָלִים עַל הַמַּקָּח בְּיוֹם טוֹב אִם מֻתָּר לְלָבְשָׁם, וְהוּבָא בְּהַגָּהוֹת אֲשֶׁרִ"י פֶּרֶק ג' דְּיוֹם טוֹב (סי' ז), וְהִנֵּה הָרַמ"א סָתַם לֵיל בְּרִ"ב סָעִיף ד' לְהַקֵּל, דְּאֵין בָּזֶה מְשׁוּם מַקָּצֶה הוּאִיל וּגְמָרוּ בִּידֵי אָדָם, וְהָכָא לֹא נִסְתַּם הַדִּין בְּעִנְיָן זֶה, יֵשׁ לוֹמַר מְשׁוּם דִּבְעִנְיָנוּ יֵשׁ עוֹד סְבָרָא לְהַחְמִיר וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק טז), מְשׁוּם דְּמִידֵי דְּבַר אֲכִילָה הוּא יֵשׁ לָחוּשׁ שֶׁמָּא יֹאמַר לֶאֱפוֹת, אוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמֻּגָּן אַבְרָהָם (סק"י) בְּשֵׁם הַיָּם שֶׁל שְׁלֹמֹה (חולין פ"א סי' לב) דְּדַוְקָא בְּדָבָר שֶׁהִתְחִיל מִבְּעוֹד יוֹם וּגְמָרוֹ בְּשַׁבָּת בָּזֶה יֵשׁ לְהָקֵל מִשּׁוּם דְּגְמָרוּ בִּידֵי אָדָם מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעִנְיָנֵנוּ, וּבְסִימָן רנ"ב מְיֻיתָּר:

נִמְי שֶׁהָאֵינוּ יְהוּדִי הַתְחִיל הַמְנֻעָל מִבְּעוֹד יוֹם וּגְמָרוֹ בְּשַׁבָּת וְלִהְכִי הֻקַּל בָּזֶה:

ז * וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּלָעֲרָב מֻתָּר מִיָּד. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק לג) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם חַיֵּי אָדָם דְּאֵין לִסְמֹךְ עַל זֶה כִּי אִם לְצֹרֶךְ מִצְוָה וְהוּא הַדִּין בְּמָקוֹם הַדְּחָק. וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דִּכְסָתְמָם פְּרוּת שֶׁאֵצֶל אֵינוֹ יְהוּדִי אַף שֶׁלֹּא הֵבִיאוֹ דּוֹרוֹן לְיִשְׂרָאֵל, יֵשׁ לְצַיֵּן בָּזֶה אִם יֵשׁ לְהָקֵל, דְּהָא דַּעַת הַמַּקְלִין בָּזֶה הוּא דַּעַת רַשְׁ"י (קנא. ד"ה ושמואל) דְּפָסַק כִּשְׁמוּאֵל לְקוּלָּא וּכְמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַבַּיִת יוֹסֵף (ד"ה ואם ספק) וְהַגְּרַ"א, וְכָתַב שָׁם הָרַ"ן (סה. ד"ה ומצינו) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ יוֹנָה דְּהָא דְּאָסְרוּ בְּגִמְרָא (ביצה כד:) בֵּיצִים בְּמִינוֹ בְּמִחָבֵּר, דְּכָל שֵׁישׁ בְּמִינוֹ בְּמִחָבֵּר הוּא כְּוַדַּאי נִלְקָטוּ בְּשַׁבָּת דְּרַבָּן דַּרְכָּן לְלַקְּטָן בְּיוֹמָן, אֶלָּא דְּהַבַּיִת יוֹסֵף בְּסִימָן תקט"ו (ד"ה ואם הוא) כָּתַב דְּהַסְּמַ"ג (לאוין סה, שרשי ועניני מלאכות) מַשְׁמַע דְּפָלִיג עַל רַבֵּנוּ יוֹנָה, וְעַיֵּן בְּמֻגָּן אַבְרָהָם שָׁם (ס"ק יב) מַה שֶּׁתֵּרֵץ דְּלֹא יִקְשֶׁה עַל הַסְּמַ"ג מַה דְּאִיתָא בְּגִמְרָא בֵּיצִים בְּמִינוֹ בְּמִחָבֵּר אָסוּר, מְשׁוּם דְּהָבִיא דּוֹרוֹן שְׁאנִי, אֲבָל לְדִינָא אַף אִם נִימָא דְּהַסְּמַ"ג מַקֵּל גַּם בָּזֶה,

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

כַּנַּ"ל בְּסָעִיף ה', אֲבָל בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת יֵשׁ לְהַחְתִּיר בָּזֶה מִיָּד מְשׁוּם סְפֵק סְפֵקָא [תּוֹסֶפְתָּ שַׁבָּת (ס"ק טז) וּפְרִי מְגַדִּים (א"א ס"ק יד) וְחַיֵּי אָדָם (ח"ב כלל סג ס"ב)]: (לג) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּלָעֲרָב מֻתָּר מִיָּד. דִּסְבִירָא לְהוּ דְּלֹא אָסְרוּ רַבָּנָן (לה) בָּזֶה מִסְּפֵקָא, וּמִכָּל מָקוֹם בְּשַׁבָּת גּוּפָא דְּאָסוּרוּ מְשׁוּם מַקָּצֶה, מוֹדוּ דְּאֵין לְהַתִּיר אֲפִלּוּ הֵיכָא דְּרַק סָפֵק אִם נִלְקְטוּ בְּשַׁבָּת, דְּבִסְפֵק מוּכָן (לו) הַחְמִירוּ יוֹתֵר מִשְּׁאָר סְפֵיקוֹת דְּרַבָּנָן וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף ה'. וּלְדִינָא כָּתַב הָאֲלִיָּה רַבָּה (ס"ק יג) דְּמִשְׁמַע מֵאַחֲרוֹנִים דְּיֵשׁ לִסְמֹךְ עַל הַיֵּשׁ אוֹמְרִים הַזֶּה א]דְּאֵין לְהַחְמִיר (לו) לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת. אֲבָל בְּחַיֵּי אָדָם (שם) כָּתַב דְּאֵין לְהָקֵל רַק לְצֹרֶךְ מִצְוָה, וְכֵן מִשְׁמַע מֵאֵשֶׁל אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן (י"ח) [י"ט] שֶׁאֵין לְהָקֵל בָּזֶה, וְשָׁכֵן הִכְרִיעַ הַבַּיִת יוֹסֵף בְּסִימָן תקט"ו (ד"ה ואם הוא): ח (לד) שֶׁאֵין בּוֹ חֲשָׁשׁ. כְּגוֹן דְּבָרִים אֲחֵרִים שֶׁאֵין שַׁיָּךְ בָּהֶם צִידָה וּלְקִיטָה, אוֹ אֲפִלּוּ בָּהֶנֵּי אֶלָּא שֶׁנִּצּוֹדוּ וְנִלְקְטוּ בְּשַׁבָּת כַּנַּ"ל (ס"ק כד), וּכְדִלְקַמָּן סִימָן תקט"ו (ס"ה): (לה) מֻתָּר. הַיְנוּ אַף בַּאֲכִילָה, וַאֲפִלּוּ לְהָאוֹסְרִין בְּסָעִיף ד' בְּכָל הַמְּלָאכוֹת שֶׁל אֲכִילָה שֶׁעָשָׂה הָאֵינוֹ יְהוּדִי בִּשְׁבִיל עַצְמוֹ, בְּאִסּוּר תְּחוּמִין שָׁרִי, וְאַף בְּתְחוּמִין דִּשְׁנַיִם עָשָׂר מִיל וּכְדִלְקַמָּה (ס"ק מא): (לו) מֻתָּר לְמַטָּה. דְּהָא מֻחְמַת עַצְמָן אֵין בָּהֶן אִסּוּר מְקַצֶּה שֶׁלֹּא נִצּוֹדוּ בְּשַׁבָּת, וְאַף דְּבַאֲכִילָה אָסוּרִין לְיִשְׂרָאֵל אַחַר [הָרא"ש] (ביצה פ"ג סי' ב): (לז) אֲבָל לֶאֱכֹל אָסוּר וְכוּ'. וְאִם הֵבִיאוֹ בִּשְׁבִיל שְׁנֵי בְּנֵי אָדָם שְׁנֵי דְּבָרִים, (לח) אֲסוּרִין לְהַחֲלִיק כְּדֵי לְהַתִּיר בַּאֲכִילָה, דְּאִם יִהְיוּ מֻתָּרִין יָבֹאוּ לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְכַתְּחִלָּה לְהָבִיא לָהֶם. וְלִמְכֹּר לְאַחֵר שֶׁלֹּא הוּבָא בִּשְׁבִילוֹ מֻתָּר, [וְהֵיְנוּ בְּאֹפֶן הַהֶתֵּר הַמְבֹאָר בְּסִימָן שכ"ג (סעיפים א-ד)], וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַרְוִיחַ לְמִכֹּר בְּזִלְזוּל מִמַּה שֶׁלָּקַח [כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט)]: (לח) לְמִי שֶׁהוּבָא בִּשְׁבִילוֹ. וּמְבֹאָר לְקַמָּן בְּסִימָן תקט"ו (ס"ה) דְּהוּא הַדִּין לִבְנֵי בֵּיתוֹ דְּאָסוּר, [וְהוּא הַדִּין לְאוֹרְחִים שֶׁהָיוּ מְזֻמָּנִים אֶצְלוֹ בְּשַׁבָּת, עַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק מז)]. וְאִם הֵבִיא לְמִכֹּר בְּעִיר שֶׁרֻבָּהּ יִשְׂרָאֵל, אָסוּר לַכֹּל, דִּבְשָׁבִיל כֻּלָּם הֵבִיא, וּבְעִיר שֶׁרֻבָּהּ אֵינָם יְהוּדִים כָּתוּב בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ שָׁם (ס"ו) דְּמֻתָּר, וְעַיֵּן שָׁם בְּמֻגָּן אַבְרָהָם (ס"ק כב). וְדַע דְּאִם הוּבָא בְּסְפִינָה לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה שָׁרֵי דְּאֵין תְּחוּמִין לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה [מֻגָּן אַבְרָהָם (ס"ק טו)], וְעַיֵּן בְּסִימָן ת"ד (ס"א) דְּהַיְנוּ בַּיַּבָּשָׁה בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת, וְגַם לֹא הָיָה לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה פַּעַם אֶחָד, דְּאִם הָיָה לְמַטָּה פַּעַם אֶחָד וְיָצָא מִשָּׁם חוּץ לַתְּחוּם, אַף שֶׁהָיָה אַחַר כָּךְ כָּל הַדֶּרֶךְ לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה, וְכָל שֶׁכֵּן אִם הָיָה בַּיַּבָּשָׁה בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, אָסוּר לְטַלְטֵל חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת, עַיֵּן שָׁם: (לט) בִּכְדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ. הַכֹּל לְפִי הָעִנְיָן שֶׁנַּעֲשָׂה מְלָאכָה בְּשַׁבָּת, דְּאִם הֵבִיא הָאֵינוֹ יְהוּדִי דֶּרֶךְ רְכִיבָה עַל הַסּוּס, צָרִיךְ לְשַׁעֵר גַּם כֵּן בְּאֹפֶן זֶה. וְאִם הֵבִיא מִמָּקוֹם רָחוֹק הַרְבֵּה וְשָׁהָה שְׁלֹשָׁה יָמִים, אֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין רַק יוֹם אֶחָד כְּנֶגֶד הַזְּמַן שֶׁהָלַךְ בְּשַׁבָּת. וְהֵיְנוּ בִּירִידָה מֵאֵיזֶה מָקוֹם הֵבִיא, מִשְׁעַרִינַן לְעוֹלָם כְּמוֹ שֶׁהֵבִיאוֹ בַּיּוֹם, וְעַל כֵּן צָרִיךְ לְהַמְתִּין שִׁעוּר הַהֲבָאָה לְמֶחָר בַּיּוֹם. (מ) וְיֵשׁ אוֹמְרִים וְכוּ'. לְפִי שֶׁאֵין רְגִילוּת לְהָבִיא בַּלַּיְלָה מִמָּקוֹם רָחוֹק, וְאִם כֵּן אַכַּתַּי נֶהֱנָה הַיִּשְׂרָאֵל בְּמַה שֶׁהֵבִיאוֹ בַּיּוֹם, וְעַל כֵּן צָרִיךְ לְהַמְתִּין שִׁעוּר כְּשֶׁהֵיא תּוֹךְ הַתְּחוּם אֶלָּא שֶׁלֹּקְטוֹ אוֹ צָדוֹ בְּשַׁבָּת, גַּם לְדַעָה זוֹ סַגִּי לְהַמְתִּין בִּכְדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ בַּלַּיְלָה. וְכָתַב הַמֻּגָּן אַבְרָהָם (ס"ק יח) דְּהַיְנוּ שֶׁל שְׁלֹמָה (ביצה פ"ג סי' ח) פָּסַק כִּסְבָרָא רִאשׁוֹנָה לְהָקֵל, ב]וְכֵן מִסְתַּבֵּר דְּאֵין לְהַחְמִיר בָּזֶה, דְּהָא לְהַיֵּשׁ אוֹמְרִים הַשֵּׁנִי מַתִּירִין לְגַמְרֵי, וְכָל שֶׁכֵּן לְצֹרֶךְ אוֹרְחִים אוֹ שֶׁאֵר דָּבָר מִצְוָה בְּרִבְדֵי יֵשׁ לְהָקֵל, (מא) וְלָאֲחֵרִים מֻתָּר. דְּבִתְחוּמִין דְּרַבָּנָן לֹא אָסְרוּ לָאֲחֵרִים רַק לְמִי שֶׁהוּבְאוּ בְּשַׁבִּילוֹ, וְכֵן בְּשְׁאָר אִסּוּר דְּרַבָּנָן כְּדִלְקַמָּה

שַׁעַר הַצִּיּוּן

וְכֵן הוּא בְּהָרִיא בְּרַמְבַּ"ן בְּמִלְחֶמֶת פֶּרֶק שׁוֹאֵל (סה: ד"ה אמר הכותב): (נה) דְּאַף דְּבָעְלְמָא דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין אִסּוּר, סְבִירָא לְהוּ דְּבָזֶה דְּעִקַּר הָאִסּוּר הוּא מִשּׁוּם גְּזֵרָה, לֹא גָּזְרוּ רַבָּנָן בִּסְפֵקָא אַף דְּיֵשׁ לוֹ מַתִּירִין [הַגְּרַ"ז (שם)]: (נו) אֲבָל בִּשְׁאָר סְפֵקוֹת דְּאֵין בָּהֶם סְפֵק מַקָּצֶה, לְדִידְהוּ גַּם בְּשַׁבָּת גּוּפָא מֻתָּר, כֵּן כָּתַב הַבַּיִת יוֹסֵף בְּסִימָן זֶה (ד"ה ואם ספק) דְּיֵשׁ אוֹמְרִים הַזֶּה קַאֵי לִשִׁיטַת רַשְׁ"י (קנא. ד"ה ושמואל) דְּמַתִּיר בְּסָפֵק כְּשְׁמוּאֵל. וְכֵן כָּתַב הַגְּרַ"א דְּדַעָה זוֹ הִיא דַּעַת רַשְׁ"י וְסִיעָתוֹ דְּמַתִּירִין בְּסָפֵק, וּמַה שֶּׁאָסוּר בְּשַׁבָּת גּוּפָא, כָּתַב דִּמְשׁוּם דְּהוּא סָפֵק מוּכָן כַּלֵּי עַלְמָא מוֹדוּ דְּאָסוּר בְּשַׁבָּת וְכִדְאִיתָא בְּהָרִיא בְּגִמְרָא (ביצה כד:). וְצָרִיךְ לוֹמַר לְדִידְהוּ דְּהַחְמִירוּ בּוֹ מִשְּׁאָר סְפֵקוֹת, וְכֵן הוּא בְּהָרִיא בְּסְמ"ג (לאוין סה) הוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף סִימָן תקט"ו (ד"ה ואם הוא), וְלָכֵן אֵינוֹ מֻתָּר בָּזֶה אֶלָּא בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו"ע הרב (ס"י) אסר בספק עד בכדי שיעשו. **ב]** ובשו"ע הרב (ס"ג) כתב שיש לחוש לדבריהם לענין שבת. אבל לענין יום טוב יש להקל, ואף לענין שבת יש להקל לצורך אורחים או שאר סעודת מצוה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah